Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Tiende Afdeling)

9. november 2023*

»Præjudiciel forelæggelse – område med frihed, sikkerhed og retfærdighed – tilbagesendelse af tredjelandsstatsborgere med ulovligt ophold – direktiv 2008/115/EF – artikel 3, nr. 2) – begrebet »ulovligt ophold« – direktiv 2013/32/EU – ansøger om international beskyttelse – artikel 9, stk. 1 – ret til at forblive i medlemsstaten under behandlingen af ansøgningen – afgørelse om tilbagesendelse truffet inden vedtagelsen af afgørelsen i første instans om afslag på ansøgningen om international beskyttelse«

I sag C-257/22,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Krajský soud v Brně (den regionale ret i Brno, Den Tjekkiske Republik) ved afgørelse af 28. februar 2022, indgået til Domstolen den 14. april 2022, i sagen

CD

mod

Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky,

har

DOMSTOLEN (Tiende Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, Z. Csehi, formanden for Femte Afdeling, E. Regan (refererende dommer), og dommer D. Gratsias,

generaladvokat: J. Richard de la Tour,

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

– den tjekkiske regering ved A. Edelmannová, M. Smolek og J. Vláčil, som befuldmægtigede,

– Europa-Kommissionen ved A. Azéma, A. Katsimerou og M. Salyková, som befuldmægtigede,

* Processprog: tjekkisk.

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 4, stk. 2 og 3, samt artikel 5 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/115/EF af 16. december 2008 om fælles standarder og procedurer i medlemsstaterne for tilbagesendelse af tredjelandsstatsborgere med ulovligt ophold (EUT 2008, L 348, s. 98), sammenholdt med artikel 2 og 4 samt artikel 19, stk. 2, i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (herefter »chartret«).

2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med en tvist mellem på den ene side CD, som er algerisk statsborger, og på den anden side Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky (Den Tjekkiske Republiks indenrigsministerium, afdelingen for asyl- og migrationspolitik, herefter »indenrigsministeriet«) vedrørende en afgørelse om tilbagesendelse, som Ředitelství služby cizinecké policie (direktoratet for udlændingepolitiet, Den Tjekkiske Republik, herefter »udlændingepolitidirektoratet«) har vedtaget over for den pågældende statsborger (herefter »den omhandlede afgørelse om tilbagesendelse«).

Retsforskrifter

EU-retten

Direktiv 2008/115

3 9. og 12. betragtning til direktiv 2008/115 har følgende ordlyd:

»(9) I henhold til Rådets direktiv 2005/85/EF af 1. december 2005 om minimumsstandarder for procedurer for tildeling og fratagelse af flygtningestatus i medlemsstaterne [(EUT 2005, L 326, s 13)] bør en tredjelandsstatsborger, der har ansøgt om asyl i en medlemsstat, ikke anses for at opholde sig ulovligt på den medlemsstats område, før der gives afslag på ansøgningen, eller en afgørelse, der bringer den pågældendes opholdsret som asylansøger til ophør, er trådt i kraft.

[...]

(12) Der bør træffes foranstaltninger for så vidt angår tredjelandsstatsborgere med ulovligt ophold, som endnu ikke kan udsendes. Deres grundlæggende fornødenheder bør defineres i overensstemmelse med national lovgivning. For at kunne dokumentere deres særlige situation i tilfælde af administrativ kontrol bør disse personer forsynes med skriftlig bekræftelse af deres situation. Medlemsstaterne bør have vide skønsbeføjelser med hensyn til den skriftlige bekræftelses udformning og format og bør også kunne indføje den i afgørelser vedrørende tilbagesendelse, der vedtages i henhold til dette direktiv.«

4 Artikel 2 i direktiv 2008/115 med overskriften »Anvendelsesområde« bestemmer følgende i stk. 1:

»Dette direktiv finder anvendelse på tredjelandsstatsborgere med ulovligt ophold på en medlemsstats område.«

5 Direktivets artikel 3, der har overskriften »Definitioner«, fastsætter følgende i nr. 2) og 4):

»I dette direktiv forstås ved:

[...]

2) »ulovligt ophold«: tilstedeværelsen på en medlemsstats område af en tredjelandsstatsborger, som ikke opfylder eller ikke længere opfylder de betingelser for indrejse, der er fastsat i artikel 5 i [Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 562/2006 af 15. marts 2006 om indførelse af en fællesskabskodeks for personers grænsepassage (Schengen-grænsekodeks) (EUT 2006, L 105, s. 1)], eller andre betingelser for indrejse, ophold eller bopæl i den pågældende medlemsstat

[...]

4) »afgørelse om tilbagesendelse«: en administrativ eller retslig afgørelse eller retsakt, der fastslår eller erklærer, at en tredjelandsstatsborgers ophold er ulovligt, og som pålægger eller fastslår en forpligtelse for den pågældende til at vende tilbage

[...]«

6 Det nævnte direktivs artikel 5 med overskriften »Non-refoulement, barnets tarv, familieliv og helbredstilstand« bestemmer bl.a., at medlemsstaterne respekterer non-refoulement-princippet, når de gennemfører dette direktiv.

7 Artikel 6 i direktiv 2008/115, som har overskriften »Afgørelse om tilbagesendelse«, fastsætter følgende i stk. 1:

»Medlemsstaterne træffer afgørelse om tilbagesendelse vedrørende enhver tredjelandsstatsborger, som opholder sig ulovligt på deres område, jf. dog de undtagelser, der er anført i stk. 2-5.«

Direktiv 2013/32/EU

8 Artikel 9 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2013/32/EU af 26. juni 2013 om fælles procedurer for tildeling og fratagelse af international beskyttelse (EUT 2013, L 180, s. 60) med overskriften »Ret til at forblive i medlemsstaten under behandlingen af ansøgningen« bestemmer følgende i stk. 1:

»Ansøgere har lov til at forblive i medlemsstaten, men kun med henblik på proceduren og indtil den besluttende myndighed har truffet afgørelse efter de procedurer i første instans, der er fastsat i kapitel III. Denne ret til at forblive giver ikke ret til opholdstilladelse.«

9 Artikel 36 i direktiv 2013/32, der har overskriften »Begrebet sikkert oprindelsesland«, fastsætter:

»1. Et tredjeland udpeget som sikkert oprindelsesland i overensstemmelse med dette direktiv kan efter en individuel behandling af ansøgningen kun betragtes som et sikkert oprindelsesland for en bestemt ansøger, såfremt

a) vedkommende er statsborger i det pågældende land, eller

b) vedkommende er statsløs og tidligere havde sit sædvanlige opholdssted i dette land

og ikke har anført nogen væsentlige argumenter, der giver anledning til at antage, at det ikke er et sikkert oprindelsesland under hensyn til vedkommendes særlige situation med hensyn til opnåelse af status som en person med international beskyttelse i henhold til [Europa-Parlamentets og Rådets] direktiv 2011/95/EU [af 13. december 2011 om fastsættelse af standarder for anerkendelse af tredjelandsstatsborgere eller statsløse som personer med international beskyttelse, for en ensartet status for flygtninge eller for personer, der er berettiget til subsidiær beskyttelse, og for indholdet af en sådan beskyttelse (EUT 2011, L 337, s. 9)].

2. Medlemsstaterne fastsætter i deres nationale lovgivning yderligere regler og bestemmelser for anvendelsen af begrebet sikkert oprindelsesland.«

10 Det nævnte direktivs artikel 37 med overskriften »National udpegelse af tredjelande som sikre oprindelseslande« bestemmer:

»1. Medlemsstaterne kan i overensstemmelse med bilag I i forbindelse med behandlingen af ansøgninger om international beskyttelse opretholde eller indføre ny lovgivning, der gør det muligt at udpege sikre oprindelseslande.

2. Medlemsstaterne overvåger løbende situationen i de tredjelande, der er udpeget som sikre oprindelseslande i overensstemmelse med denne artikel.

[...]«

Tjekkisk ret

11 Artikel 120a, stk. 1, litra b), i zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (lov nr. 326/1999 om udlændinges ophold på Den Tjekkiske Republiks område og om ændring af andre love) fastsætter følgende i den affattelse, der finder anvendelse på omstændighederne i hovedsagen (herefter »lov om udlændinges ophold«):

»Inden for rammerne af en administrativ udsendelsesafgørelse i henhold til artikel 119 og 120 skal politiet indhente en bindende udtalelse fra ministeriet vedrørende udlændingens mulighed for at forlade området (artikel 179); dette gælder ikke,

[...]

b) hvis udlændingen hidrører fra et sikkert oprindelsesland som omhandlet i en anden lovbestemmelse og ikke har angivet omstændigheder, der godtgør, at han kan være udsat for en reel fare som omhandlet i artikel 179.

[…]«

12 Artikel 179, stk. 1 og 2, i lov om udlændinges ophold er sålydende:

»(1) Udsendelse fra området af en udlænding er ikke mulig, hvis der er en berettiget frygt for, at udlændingen vil være i reel fare, såfremt den pågældende sendes tilbage til den stat, hvor vedkommende er statsborger, eller, hvis udlændingen er statsløs, til den stat, hvor den pågældende sidst havde fast bopæl.

(2) Ved reel fare i nærværende lovs forstand forstås en tilbagesendelse, som er i strid med artikel 3 i [den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, undertegnet i Rom den 4. november 1950 (herefter »EMRK«)].«

Tvisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

13 Den 30. september 2021 mødte sagsøgeren i hovedsagen, der er algerisk statsborger, op på en facilitet for frihedsberøvede tredjelandsstatsborgere, hvor han indgav en ansøgning om international beskyttelse. Eftersom han opholdt sig på tjekkisk område uden hverken en gyldig opholdstilladelse eller et gyldigt rejsedokument, indledte politiet den 8. oktober 2021 en administrativ udsendelsesprocedure over for ham.

14 Under den mundtlige høring anførte sagsøgeren i hovedsagen, at Algeriet ikke var et sikkert land, og at de statslige myndigheder navnlig ikke var i stand til at beskytte algeriske statsborgere. Han anførte, at han dér var truet på livet af familien til offeret i et slagsmål, under hvilket han havde været vidne til et mord. Han gjorde gældende, at selv om en algerisk domstol havde kendt ham uskyldig, kunne han af frygt for denne trussel ikke vende hjem til sig selv i løbet af dagen, men skulle vente til nattens frembrud for at kunne det.

15 Ved den omhandlede afgørelse om tilbagesendelse, der blev vedtaget den 12. oktober 2021, traf udlændingepolitidirektoratet afgørelse om administrativ udsendelse af sagsøgeren i hovedsagen og fastsatte en periode på et år, hvorunder han ville blive nægtet indrejse på medlemsstaternes område.

16 Udlændingepolitidirektoratet fandt, at der ikke var nogen grund til hinder for at udsende sagsøgeren i hovedsagen fra tjekkisk område, eftersom der ikke forelå nogen berettiget frygt for en reel fare i oprindelseslandet som omhandlet i artikel 179, stk. 1 og 2, i lov om udlændinges ophold.

17 I denne henseende konstaterede udlændingepolitidirektoratet, at Algeriet var opført på den liste over sikre oprindelseslande, der var blevet udarbejdet ved vyhláška č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců (dekret nr. 328/2015 om indførelse af lov om asyl og lov nr. 221/2003 om midlertidig beskyttelse af udlændinge) i den version heraf, som finder anvendelse på de faktiske omstændigheder i hovedsagen (herefter »dekret nr. 328/2015«).

18 Idet sagsøgeren i hovedsagens administrative klage over den omhandlede afgørelse om tilbagesendelse blev afvist af indenrigsministeriet ved afgørelse af 6. december 2021, har han anlagt sag ved Krajský soud v Brně (den regionale ret i Brno, Den Tjekkiske Republik), som er

den forelæggende ret. Han har for sidstnævnte bl.a. gjort gældende, at den nævnte afgørelse er baseret på generelle betragtninger om, at Algeriet i henhold til dekret nr. 328/2015 er et sikkert oprindelsesland, skønt der burde have været foretaget en individuel vurdering af hans situation.

19 Den forelæggende ret er i tvivl om, hvorvidt EU-retten er til hinder for, at en medlemsstat med henblik på vurderingen af, hvorvidt en afgørelse om tilbagesendelse truffet over for en tredjelandsstatsborger tilsidesætter non-refoulement-princippet, for det første inden for rammerne af den ordning for tilbagesendelse af tredjelandsstatsborgere med ulovligt ophold, der er fastsat i direktiv 2008/115, anvender begrebet »sikkert oprindelsesland«, som er fastsat i artikel 36 i direktiv 2013/32, og for det andet fortolker dette non-refoulement-princip således, at det udelukkende omhandler forbud mod mishandling.

20 Hvad angår begrebet »sikkert oprindelsesland« har den forelæggende ret anført, at mens dette begreb ikke er indeholdt i direktiv 2008/115, medfører dets anvendelse i forbindelse med tilbagesendelsesproceduren proceduremæssige forenklinger for politiet, eftersom sidstnævnte er fritaget for forpligtelsen til at foretage en konkret vurdering af, om der foreligger en risiko for tilsidesættelse af non-refoulement-princippet i bestemmelseslandet i det særlige tilfælde, hvor en tredjelandsstatsborger tilbagesendes. Anvendelsen af dette begreb bringer imidlertid den pågældende tredjelandsstatsborger i en vanskeligere situation, eftersom den pågældende er forpligtet til at afkræfte formodningen om, at vedkommendes oprindelsesland er sikkert.

21 Hvad angår non-refoulement-princippet har den forelæggende ret anført, at chartrets artikel 19, stk. 2, og EMRK's artikel 3, som fortolket i Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols praksis, tillægger det nævnte princip en videre rækkevidde end den, der følger af artikel 179, stk. 2, i lov om udlændinges ophold, som begrænser denne rækkevidde til et forbud mod mishandling.

22 Den forelæggende ret er desuden af den opfattelse, at Den Tjekkiske Republik har tilsidesat sin forpligtelse i henhold til artikel 37, stk. 2, i direktiv 2013/32 til løbende at overvåge situationen i de tredjelande, der er udpeget som sikre oprindelseslande i overensstemmelse med denne artikel. Ifølge den forelæggende ret opstår således navnlig spørgsmålet om, hvorvidt det fire år efter offentliggørelsen af de kilder, der lå til grund for udpegelsen af Algeriet som et sikkert oprindelsesland, og tre år efter opførelsen af det nævnte land i dekret nr. 328/2015 forholder sig således, at konklusionen om, at Algeriet er sikkert, fortsat er berettiget.

23 På denne baggrund har Krajský soud v Brně (den regionale ret i Brno) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Skal artikel 4, stk. 2 og 3, og artikel 5, in fine i [direktiv 2008/115], sammenholdt med [chartrets] artikel 2, artikel 4 og artikel 19, stk. 2, [...] fortolkes således, at disse bestemmelser er til hinder for – ved vurderingen af, om en [afgørelse om tilbagesendelse] i henhold til artikel 6, i direktiv [2008/115] udgør en tilsidesættelse af princippet om non-refoulement – at begrebet et sikkert oprindelsesland som omhandlet i artikel 36 og […] 37 [i direktiv 2013/32], sammenholdt med en snæver definition af princippet om non-refoulement, der kun omfatter forbud mod mishandling i henhold til [chartrets] artikel 4 [...] og [EMRK's] artikel 3 [...], finder anvendelse?«

Om det præjudicielle spørgsmål

24 Med spørgsmålet ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 4, stk. 2 og 3, og artikel 5 i direktiv 2008/115, sammenholdt med chartrets artikel 2 og 4 samt artikel 19, stk. 2, skal fortolkes således, at non-refoulement-princippet er til hinder for vedtagelsen af en afgørelse om tilbagesendelse vedrørende en tredjelandsstatsborger med ulovligt ophold på en medlemsstats område, når denne statsborger for sidstnævntes myndigheder har gjort gældende, at den pågældende i sit oprindelsesland vil blive udsat for trusler på livet fra privatpersoner, og om det er tilladt for en sådan medlemsstat at anvende begrebet »sikkert oprindelsesland« som omhandlet i artikel 36 og 37 i direktiv 2013/32 med henblik på at vurdere risikoen for en tilsidesættelse af det nævnte princip under sådanne omstændigheder.

25 Europa-Kommissionen har i sit skriftlige indlæg udtrykt tvivl om, hvorvidt den foreliggende anmodning om præjudiciel afgørelse kan antages til realitetsbehandling. Den har særligt anført, at det synes at fremgå af de nationale sagsakter, at ansøgningen om international beskyttelse ikke blev behandlet af de kompetente myndigheder inden indledningen af udsendelsesproceduren, i hvilket tilfælde de nationale bestemmelser til gennemførelse af direktiv 2008/115 på ingen måde burde have været anvendt i det foreliggende tilfælde. Kommissionen har ligeledes anført, at sagsøgeren inden for rammerne af det søgsmål, som er anlagt ved den forelæggende ret til prøvelse af den omhandlede afgørelse om tilbagesendelse, bl.a. har gjort gældende, at der med urette blev indledt en udsendelsesprocedure vedrørende ham, skønt hans ansøgning om international beskyttelse endnu ikke var blevet behandlet.

26 I det foreliggende tilfælde fremgår det af forelæggelsesafgørelsen, at sagsøgeren i hovedsagen den 30. september 2021 indgav en ansøgning om international beskyttelse til Den Tjekkiske Republik, og at udlændingepolitidirektoratet den 12. oktober 2021 vedtog den omhandlede afgørelse om tilbagesendelse over for ham ledsaget af et indrejseforbud.

27 Efter to anmodninger om oplysninger fra Domstolen, dateret den 26. januar 2023 og den 1. marts 2023 og støttet på artikel 62, stk. 1, i Domstolens procesreglement, har den forelæggende ret bl.a. bekræftet dels, at indenrigsministeriet ved afgørelse af 25. november 2021 gav afslag på sagsøgeren i hovedsagens ansøgning om international beskyttelse, dels at denne sagsøger inden for rammerne af det søgsmål, der er anlagt ved den forelæggende ret til prøvelse af den omhandlede afgørelse om tilbagesendelse, bl.a. har gjort gældende, at han, henset til sin ansøgning om international beskyttelse, ikke burde have været genstand for en udsendelsesprocedure.

28 I denne henseende bemærkes, at der efter fast retspraksis gælder en formodning for, at de spørgsmål om EU-rettens fortolkning, som den nationale ret har forelagt på baggrund af de retlige og faktiske omstændigheder, som den har ansvaret for at fastlægge, og hvis rigtighed det ikke tilkommer Domstolen at efterprøve, er relevante. Domstolen kan kun afvise en anmodning fra en national ret, såfremt – bl.a. – det klart fremgår, at den ønskede fortolkning af EU-retten savner enhver forbindelse med realiteten i hovedsagen eller dennes genstand, eller såfremt problemet er hypotetisk (dom af 12.1.2023, Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság, C-132/21, EU:C:2023:2, præmis 24 og den deri nævnte retspraksis).

29 I det foreliggende tilfælde har udlændingepolitidirektoratet vedtaget en afgørelse om tilbagesendelse over for sagsøgeren i hovedsagen. Endvidere er der for den forelæggende ret blevet indbragt en tvist, hvis genstand er lovligheden af den nævnte afgørelse, og det forelagte spørgsmål vedrører fortolkningen af bestemmelser i direktiv 2008/115 og 2013/32, som er

relevante i lyset af ulovlighedsgrunde, der er knyttet til afgørelsen, og som ifølge forelæggelsesafgørelsen er påberåbt af sagsøgeren i hovedsagen. Det fremgår således ikke klart af de for Domstolen fremlagte sagsakter, at den ønskede fortolkning af EU-retten savner enhver forbindelse med realiteten i hovedsagen eller dennes genstand, eller at det problem, som den forelæggende ret har rejst, er af hypotetisk karakter.

30 I modsætning til, hvad Kommissionen har anført, skal det forelagte spørgsmål derfor ikke afvises.

31 Ifølge fast retspraksis påhviler det imidlertid Domstolen inden for rammerne af den samarbejdsprocedure mellem de nationale retter og Domstolen, som er indført ved artikel 267 TEUF, at forsyne den nationale ret med alle de elementer til fortolkning af EU-retten, som kan være til nytte ved pådømmelsen af den sag, der er indbragt for den, uanset om den forelæggende ret har henvist hertil ved affattelsen af sit spørgsmål (dom af 21.9.2017, Aviva, C-605/15, EU:C:2017:718, præmis 21 og den deri nævnte retspraksis).

32 I det foreliggende tilfælde skal der i overensstemmelse med den nævnte retspraksis først tages stilling til spørgsmålet om, hvorvidt direktiv 2008/115 overhovedet finder anvendelse under omstændigheder som de i hovedsagen omhandlede, hvor afgørelsen om tilbagesendelse er blevet truffet inden vedtagelsen af afgørelsen i første instans om afslag på ansøgningen om international beskyttelse.

33 Indledningsvis skal det bemærkes, at det i hovedsagen omhandlede påbud om at forlade det pågældende område udgør en »afgørelse om tilbagesendelse« som omhandlet i artikel 3, nr. 4), i direktiv 2008/115, dvs. en administrativ eller retslig afgørelse eller retsakt, der fastslår eller erklærer, at en tredjelandsstatsborgers ophold er ulovligt, og som pålægger eller fastslår en forpligtelse for den pågældende til at vende tilbage.

34 Det fremgår af artikel 2, stk. 1, i direktiv 2008/115, at direktivet finder anvendelse på tredjelandsstatsborgere med ulovligt ophold på en medlemsstats område. Hvad nærmere bestemt angår afgørelser om tilbagesendelse fastsætter det nævnte direktivs artikel 6, stk. 1, at medlemsstaterne principielt træffer en sådan afgørelse vedrørende enhver tredjelandsstatsborger, som opholder sig ulovligt på deres område.

35 Med henblik på at fastlægge, om en afgørelse om tilbagesendelse kan træffes vedrørende en tredjelandsstatsborger i perioden fra dennes indgivelse af en ansøgning om international beskyttelse indtil vedtagelsen af afgørelsen i første instans om denne ansøgning, skal det derfor efterprøves, om en sådan statsborger i denne periode har ulovligt ophold som omhandlet i direktiv 2008/115 (jf. analogt dom af 19.6.2018, Gnandi, C-181/16, EU:C:2018:465, præmis 38).

36 I denne henseende følger det af den definition af begrebet »ulovligt ophold«, der er indeholdt i det nævnte direktivs artikel 3, nr. 2), at enhver tredjelandsstatsborger, som er til stede på en medlemsstats område uden at opfylde betingelserne for indrejse, ophold eller bopæl i denne, alene af denne grund opholder sig ulovligt (dom af 19.6.2018, Gnandi, C-181/16, EU:C:2018:465, præmis 39 og den deri nævnte retspraksis).

37 I overensstemmelse med artikel 9, stk. 1, i direktiv 2013/32 har en ansøger om international beskyttelse imidlertid lov til – men kun med henblik på proceduren – at forblive i den medlemsstat, hvor den pågældende har indgivet denne ansøgning, indtil vedtagelsen af afgørelsen i første instans om afslag på den nævnte ansøgning. Selv om denne ret til at forblive på dette område i henhold til den nævnte bestemmelses udtrykkelige ordlyd ikke giver ret til

opholdstilladelse, fremgår det imidlertid bl.a. af niende betragtning til direktiv 2008/115, at nævnte ret er til hinder for, at opholdet for en ansøger om international beskyttelse anses for »ulovligt« i direktivets forstand i tidsrummet mellem indgivelsen af den pågældendes ansøgning om international beskyttelse frem til vedtagelsen af afgørelsen i første instans om ansøgningen (jf. i denne retning dom af 16.11.2021, Kommissionen mod Ungarn (Kriminalisering af hjælp til asylansøgere), C-821/19, EU:C:2021:930, præmis 137 og den deri nævnte retspraksis).

38 Således som det utvetydigt fremgår af ordlyden af artikel 9, stk. 1, i direktiv 2013/32, ophører den i bestemmelsen fastsatte ret for en ansøger om international beskyttelse til at forblive i den medlemsstat, hvor den pågældende har indgivet den omhandlede ansøgning, når denne medlemsstats kompetente myndigheder vedtager afgørelsen i første instans om afslag på ansøgningen. Når den nævnte ansøger ikke er blevet meddelt nogen opholdsret eller -tilladelse på et andet retsgrundlag, herunder i henhold til artikel 6, stk. 4, i direktiv 2008/115, der gør det muligt for en ansøger, der har fået afslag, at opfylde betingelserne for indrejse, ophold eller bopæl i den pågældende medlemsstat, er følgen af denne afgørelse om afslag, at ansøgeren straks ved vedtagelsen heraf ikke længere opfylder disse betingelser, således at vedkommendes ophold bliver ulovligt (jf. analogt dom af 19.6.2018, Gnandi, C-181/16, EU:C:2018:465, præmis 41).

39 Eftersom den omstændighed, at der i perioden fra indgivelsen af ansøgningen om international beskyttelse frem til vedtagelsen af afgørelsen i første instans herom foreligger en tilladelse til at forblive, udelukker, at ansøgerens ophold er ulovligt, og dermed anvendelsen af direktiv 2008/115 på den pågældende, kan der følgelig ikke vedtages en afgørelse om tilbagesendelse vedrørende den pågældende i løbet af denne periode (jf. i denne retning dom af 19.6.2018, Gnandi, C-181/16, EU:C:2018:465, præmis 46, 58 og 59).

40 Derimod kan en afgørelse om tilbagesendelse principielt vedtages over for den berørte person straks efter afslaget på ansøgningen om international beskyttelse eller samtidig hermed i en og samme administrative retsakt (dom af 19.6.2018, Gnandi, C-181/16, EU:C:2018:465, præmis 59).

41 Når dette er sagt, kan det ikke af de betragtninger, der er anført i denne doms præmis 33-40, udledes, at i den situation, hvor formålet med afgørelsen om tilbagesendelse er at udsende en tredjelandsstatsborger på grund af den pågældendes ulovlige ophold forud for vedkommendes ansøgning om international beskyttelse, begrunder denne omstændighed, at den kompetente myndighed i den medlemsstat, hvor denne tredjelandsstatsborger har indgivet en ansøgning om international beskyttelse, kan vedtage en sådan afgørelse om tilbagesendelse efter indgivelsen af denne ansøgning, men inden der er truffet afgørelse i første instans om ansøgningen.

42 Som Domstolen allerede har fastslået, fremgår det ganske vist af 12. betragtning til direktiv 2008/115, at det finder anvendelse på tredjelandsstatsborgere, der, selv om de opholder sig ulovligt, har tilladelse til lovligt at forblive på den pågældende medlemsstats område, idet de endnu ikke kan udsendes. Således som det følger af denne doms præmis 37, skal artikel 9, stk. 1, i direktiv 2013/32, sammenholdt med niende betragtning til direktiv 2008/115, imidlertid fortolkes således, at retten for en ansøger om international beskyttelse til at forblive på den pågældende medlemsstats område i perioden fra indgivelsen af vedkommendes ansøgning frem til vedtagelsen af afgørelsen i første instans om ansøgningen er til hinder for, at den berørte persons ophold i denne periode anses for »ulovligt« som omhandlet i direktiv 2008/115 (jf. i denne retning dom af 19.6.2018, Gnandi, C-181/16, EU:C:2018:465, præmis 46 og 47). I denne henseende er det uden betydning, at afgørelsen om tilbagesendelse vedrører den periode, hvor den nævnte ansøger opholdt sig ulovligt på den pågældende medlemsstats område forud for indgivelsen af sin ansøgning om international beskyttelse.

43 Henset til de betragtninger, der er anført i denne doms præmis 33-42, er det ufornødent at besvare den forelæggende rets spørgsmål om, hvorvidt de i denne doms præmis 24 omhandlede EU-retlige bestemmelser og navnlig bestemmelserne i direktiv 2008/115 er til hinder for vedtagelsen af en afgørelse om tilbagesendelse over for en tredjelandsstatsborger med ulovligt ophold på en medlemsstats område under de omstændigheder, der er beskrevet i den samme præmis i denne dom, og om, hvorvidt det er tilladt for denne medlemsstat at anvende begrebet »sikkert oprindelsesland« som omhandlet i artikel 36 og 37 i direktiv 2013/32 med henblik på at vurdere risikoen for en tilsidesættelse af non-refoulement-princippet i tilfælde af vedtagelsen af en sådan afgørelse.

44 Henset til samtlige ovenstående betragtninger skal anmodningen om præjudiciel afgørelse besvares med, at artikel 2, stk. 1, og artikel 3, nr. 2), i direktiv 2008/115, sammenholdt med niende betragtning til direktivet samt artikel 9, stk. 1, i direktiv 2013/32, skal fortolkes således, at disse bestemmelser er til hinder for, at en afgørelse om tilbagesendelse i henhold til artikel 6, stk. 1, i direktiv 2008/115 vedtages over for en tredjelandsstatsborger, efter at denne har indgivet en ansøgning om international beskyttelse, men inden der er truffet afgørelse i første instans om denne ansøgning, og dette uanset hvilken opholdsperiode, som er omhandlet i den nævnte afgørelse om tilbagesendelse.

Sagsomkostninger

45 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra de nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Tiende Afdeling) for ret:

Artikel 2, stk. 1, og artikel 3, nr. 2), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/115/EF af 16. december 2008 om fælles standarder og procedurer i medlemsstaterne for tilbagesendelse af tredjelandsstatsborgere med ulovligt ophold, sammenholdt med niende betragtning til direktivet samt artikel 9, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2013/32/EU af 26. juni 2013 om fælles procedurer for tildeling og fratagelse af international beskyttelse,

skal fortolkes således, at

disse bestemmelser er til hinder for, at en afgørelse om tilbagesendelse i henhold til artikel 6, stk. 1, i direktiv 2008/115 vedtages over for en tredjelandsstatsborger, efter at denne har indgivet en ansøgning om international beskyttelse, men inden der er truffet afgørelse i første instans om denne ansøgning, og dette uanset hvilken opholdsperiode, som er omhandlet i den nævnte afgørelse om tilbagesendelse.

Underskrifter